

Sygn. akt III U 950/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 marca 2019r. w Suwałkach

sprawy **P. P.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

w związku z odwołaniem P. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 8 czerwca 2018 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje P. P. prawo do emerytury od 16 sierpnia 2018r.

Sygn. akt III U 950/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 8.06.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) odmówił P. P. prawa do emerytury, ponieważ nie wykazał 25, ani 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 5 lat 2 miesiące i 15 dni.

Następnie, po rozpoznaniu wniosku P. P. z 16.08.2018 r., decyzją z 27.08.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) odmówił ponownie P. P. prawa do emerytury, ponieważ nie wykazał 25, ani 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 17 lat 5 miesięcy i 4 dni.

Do stażu ubezpieczeniowego organ rentowy nie uwzględnił okresu od 15.07.1982 r. do 1.10.1982 r. zatrudnienia w (...), ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy, a dokument RP-7 nie wskazuje wymiaru czasu pracy. Odmówił również zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16. roku życia (od (...).r. do 27.11.1981 r., ponieważ ze szczytkowych wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej wynika, że wnioskodawca pierwsze

zatrudnienie podjął 4.10.1963 r., a następnie czasowo zamieszkiwał w Hotelu Robotniczym w G. (25.04.1974 r.), a zatem nie może być uznany za domownika.

W odwołaniu od tej decyzji P. P. domagał się ponownego rozważania materiału dowodowego, zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie, z uwagi na znaczne przekroczenie terminu do jego wniesienia, ewentualnie o jego oddalenie i podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

P. P. z kolejnym wnioskiem o emeryturę wystąpił 16.08.2018 r. Organ rentowy, decyzją z 27.08.2018 r. uwzględnił 17 lat 5 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Po doręczeniu tej decyzji, wnioskodawca 13.09.2018 r. zgłosił się do Inspektoratu ZUS w A., kwestionując podstawę faktyczną wydanej decyzji. Organ rentowy nie potraktował tego jednak jako odwołanie i pismem z 20.09.2018 r. wskazał, że oświadczenie wnioskodawcy nie wnosi nic do sprawy.

Następnie P. P. 10.10.2018 r. złożył kolejne dokumenty na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. Organ rentowy pismem z 25.10.2018 r. poinformował o braku podstaw do ponownego rozpatrzenia prawa do emerytury. Po otrzymaniu tego pisma, odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wnioskodawca złożył 14.11.2018 r. W związku z takim przebiegiem postępowania, nie można uznać, iż odwołanie było spóźnione i uwzględnić wniosku organu rentowego o jego odrzucenie.

P. P. urodził się (...), a więc w dacie składania kolejnego wniosku o emeryturę miał ukończone 70 lat i 6 miesięcy. Dotychczas nie pobierał świadczenia emerytalnego z powodu braków w posiadanej dokumentacji pracowniczej, a także pewnej nieporadności, co było zauważalne w trakcie rozprawy.

Na okoliczność swego stażu ubezpieczeniowego P. P. przedstawił:

1. świadectwo pracy z 31.01.1982 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w G. od 1.06.1973 r. do 31.01.1982 r. jako pracownik stały w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera instalacji wodno-kanalizacyjnych (k.14 akt rentowych, t. I); dodatkowo zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu ze wskazanym wynagrodzeniem z okresu 1979-1981 (k.12 akt rentowych, t. II);
2. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu w (...) w G. od 15.07.1982 r. do 1.10.1982 r. jako hydraulik, brak danych o wymiarze czasu pracy i wynagrodzeniu (k.13 akt rentowych, t. II);
3. świadectwo pracy z 10.08.1990 r. dotyczące zatrudnienia w Ośrodku (...) od 2.01.1987 r. do 19.07.1990 r. „na pełnym etacie” jako konserwator urządzeń hydraulicznych i elektrycznych oraz kierowca (k.15 akt rentowych t. I i k. 8 oraz 9-11 akt rentowych t. II); z tego okresu Sąd pozyskał również kompletne akta osobowe;
4. odpis świadectwa ukończenia Ośrodka Doskazywania Rolniczego w B. w zakresie Zasadniczej Szkoły (...) z 16.12.1966 r. (k.11 akt rentowych t. I);
5. świadectwa pracy wystawione przez Urząd Gminy G. potwierdzające zatrudnienie na czas określony w pełnym wymiarze czasu pracy, jako pracownik fizyczny (roboty publiczne, pracownik gospodarczy) w następujących okresach: od 3.04.1995 r. do 3.10.1995 r., od 1.04.1997 r. do 31.10.1997 r., od 1.09.1998 r. do 15.12.1998 r. i od 7.10.2009 r. do 31.12.2009 r. (k.16-19 akt rentowych t. I);
6. zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy w S. z 17.04.20013 r. o zarejestrowaniu jako bezrobotny w wymienionych okresach od 1990 r. do 2010 r. i nadal oraz pobieraniu zasiłku innego od 26.10.1990 r. do 30.11.1992 r., zasiłku 100% od 12.10.1995 r. do 11.10.1996 r. i stypendium-staż od 10.06.2010 r. do 6.12.2010 r. ze wskazaniem, że okres pobierania

zasiłku i stypendium wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (k.20 akt rentowych t. I);

7. legitymację ubezpieczeniową wydaną 12.03.1964 r. z wpisami poświadczającymi zamieszkanie, zatrudnienie i korzystanie ze świadczeń leczniczych (częściowo nieczytelną z powodu zamoczenia); na stronie potwierdzającej zatrudnienie i wysokość zarobków (k.82 legitymacji) pierwszy wpis wskazuje na początek zatrudnienia 4.10.1963 r. jako uczeń zawodu – pracodawca (...) - wpisy mało czytelne (k.26 akt rentowych t. I);

8. pismo Zakładu (...) w S. z 1.08.1967 r. wskazujące, że przyjmuje się H. P. do pracy w tym zakładzie na czas nieograniczony (po odbyciu i zaliczeniu stażu w tym zakładzie) i powierza obowiązki montera ciągnikowego od 1.08.1967 r. z potwierdzeniem na odwrocie, że zgłosił się do objęcia pracy (k.7 akt rentowych t. II);

P. P. wnioskował też zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1.01.1967 r. do 1.06.1973 r., przy czym data początkowa była różnie wskazywana, w zależności od wyników prowadzonego postępowania.

Organ rentowy decyzją z 27.08.2018 r. uznał za udowodniony okres ubezpieczenia 17 lat 5 miesięcy i 4 dni, uwzględniając okresy zatrudnienia i pobierania zasiłków opisane w punktach 1,3,5 i 6.

Jak wynika z legitymacji ubezpieczeniowej, wnioskodawca swoją aktywność zawodową rozpoczął 4.10.1963 r., jako uczeń zawodu w Zakładzie (...) w S. (wpis na str. 82 - k.26 akt rentowych t. I). W momencie rozpoczynania nauki miał ukończone 15 lat i 8 miesięcy. Nauka polegała na codziennej pracy i praktycznej nauce zawodu w (...)w obowiązującym wymiarze czasu pracy, za co otrzymywał wynagrodzenie, podwyższane po ukończeniu kolejnego roku. Brak zawartej umowy o naukę zawodu z młodocianym. Odwołujący twierdził, że takiej umowy nie podpisywał ani on, ani jego ojciec. Zajęcia teoretyczne odbywały się w Ośrodku(...)w B. i trwały łącznie w ramach zjazdów ok. 3 miesięcy w roku szkolnym w latach 1964-1966. Nauka zakończyła się egzaminem końcowym i wydaniem świadectwa ukończenia szkoły z 16.12.1966 r., które potwierdzało przygotowanie do wykonywania prac w zakresie specjalizacji szkoły (odpis świadectwa k.11 akt rentowych t. I oraz dokumenty w postaci odpisów „katalogu klasyfikacyjnego” rok szkolny 64/65 i 66 – k. 38 i 39 akt).

Po przyjęciu odwołującego do pracy w celu przyuczenia zawodu, wydano mu 12.03.1964 r. legitymację ubezpieczeniową, w której z datą wydania legitymacji potwierdzono miejsce zamieszkania pracownika: P., gr. G., pow. S. (k. 2) i jego zatrudnienie (k. 7 – pieczęć z nazwą zakładu pracy rozmyta). Na kartach 7-8 legitymacji znajdują się kolejne wpisy poświadczające zatrudnienie – łącznie osiem, z tym, że wszystkie pieczęcie z nazwą zakładu pracy są nieczytelne. Ostatni wpis potwierdzający to zatrudnienie datowany jest 25.04.1967 r. W latach 1964-1967 wnioskodawca korzystał też ze świadczeń leczniczych (k. 33 i 74 legitymacji).

Po ukończeniu nauki, odwołujący odbywał w tym samym Zakładzie (...) w S. staż, który ukończył 31 lipca 1967 r., i od 1.08.1967 r. został przyjęty do pracy na czas „nieograniczony” jako monter ciągnikowy (potwierdzenie k. 7 akt rentowych t. II). Do pracy zgłosił się we wskazanym dniu, brak jednak jakiegokolwiek dokumentacji świadczącej o dacie zakończenia tego stosunku pracy. Według twierdzeń wnioskodawcy, został oddelegowany do pracy w kółku rolniczym w charakterze traktorzysty na okres żniw i wykopków, a następnie kontynuował zatrudnienie w (...)przez okres kilku miesięcy.

W ocenie Sądu, powyższe ustalenia pozwalają na zaliczenie okresu pracy: uczeń zawodu od 6.10.1963 r. do 16.12.1966 r. i z kontynuacji: stażysta do 31.07.1967 r. jako okres składkowy, to jest łącznie 3 lata 9 miesięcy i 25 dni. Dalsze zatrudnienie budzi wątpliwości z powodu braku jakiegokolwiek dokumentacji.

Następnie zgodnie z zeznaniami wnioskodawcy (k.48 odw. akt) i świadków P. F. i B. A. (k.22 akt), wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców J. i A. P. (akta rentowe nadesłane przez KRUS koperta k.43). Gospodarstwo to położone było we wsi P. i miało ponad 11 ha powierzchni (zaświadczenie Starostwa Powiatowego w S. – k.22, t. II akt rentowych). Stanowiło własność rodziców do 21.05.1980 r., kiedy to zostało przekazane w zamian

za emeryturę bratu wnioskodawcy – J. P. i jego żonie J.. Wnioskodawca zamieszkiwał stale w tym gospodarstwie (poświadczenie zameldowania k. 23, t. II akt rentowych) i wykonywał wszystkie prace rolnicze. Gospodarstwo nie było zmechanizowane, prace polowe wykonywano przy użyciu konia, co było uciążliwe i zajmowało dużo czasu. Pracował również przy codziennym obrządku, hodowanych na własne potrzeby i sprzedaż bydła i trzody chlewnej. Wprawdzie w tej rodzinie było trzynaścioro dzieci, ale wnioskodawca był najstarszym z mężczyzn i w związku z tym na nim spoczywała większość męskich prac w gospodarstwie. Pozostałe rodzeństwo uczyło się, albo wcześniej wyprowadziło się z domu. Brat, który w roku 1980 przejął gospodarstwo rolne, urodził się w (...) r. i w roku (...) miał 13 lat i uczył się w szkole podstawowej.

Z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, dokonanej 25.04.1974 r., wynika miejsce zamieszkania wnioskodawcy w G. w Hotelu Robotniczym (...) w G.. Wiązało się to z zatrudnieniem w (...) w G. od 1.06.1973 r. do 31.01.1982 r. Okres tego zatrudnienia nie jest sporny. Brak wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej od maja 1967 roku do kwietnia 1974 r., również wpisów dotyczących korzystania ze świadczeń leczniczych, potwierdza w ocenie Sądu pracę w gospodarstwie rolnym rodziców. Ponadto wnioskodawca związek małżeński zawarł dopiero 28.11.1981 r., a do tego czasu nie miał na utrzymaniu rodziny.

Sąd przyjął, że w okresie od 1.01.1968 r. do 31.05.1973 r. wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze nie mniejszym niż cztery godziny dziennie w charakterze domownika, co pozwala na uzupełnienie stażu ubezpieczeniowego do wymaganych 25 lat.

Przedstawione dowody na okoliczność zatrudnienia w (...) w G. od 15.07.1982 r. do 1.10.1982 r. jako hydraulik, z powodu braku niezbędnych danych dotyczących tego zatrudnienia, nie pozwalają na przyjęcie tego okresu jako składkowego.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz.1270 ze zm.) mężczyznom urodzonym przed dniem 1.01.1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnią łącznie następujące warunki:

- 1) osiągną wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat.

Wnioskodawca ukończył wiek 65 lat, jednak jego staż ubezpieczeniowy był niższy niż wymagane 25 lat. Uwzględnione przez organ rentowy 17 lat 5 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych nie budziło zastrzeżeń Sądu.

W ocenie Sądu, należało do okresów składkowych zaliczyć też okres zatrudnienia wnioskodawcy, jako uczeń zawodu od 6.10.1963 r. do 16.12.1966 r. i z kontynuacji - stażysta do 31.07.1967 r., to jest łącznie 3 lata 9 miesięcy i 25 dni.

Jak stanowi art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy emerytalnej, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r. Oceniając status prawny takiego ucznia należy badać spełnienie warunków określonych w przepisach o zatrudnieniu młodocianych, obowiązujących w okresie wskazanym przez zainteresowanego jako okres zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2000 r., II UKN 349/99, OSNP 2001 r., z. 11, poz. 398). W dacie podjęcia przez wnioskodawcę nauki tj. 4 października 1963 r., obowiązywała ustawa z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz.U. Nr 32, poz. 160). Ustawa ta obowiązywała do wejścia w życie Kodeksu pracy, co miało miejsce 1 stycznia 1975 r. - art. IV § 1 pkt 16 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz.U. z 5 lipca 1974 r.). W treści art. 3 ust. 1 cyt. ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. przyjęto, że młodociani mogli być zatrudniani przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy, odbycia wstępnego

stażu pracy. Zgodnie z art. 9 ust. 1 tejże ustawy, zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu, w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, był obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 28 czerwca 2016 r., I UK 256/15 (Legalis nr 1495288), stwierdził, że niesporządzenie pisemnej umowy o naukę zawodu nie przesądza o niemożliwości zakwalifikowania spornej pracy jako okresu składkowego z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Decydujące jest bowiem ustalenie, czy wnioskodawca faktycznie wykonywał zatrudnienie na warunkach określonych w ustawie z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. Zdaniem Sądu Najwyższego, wyrażonym we wskazanym wyroku, czym innym jest forma czynności prawnej, zmaterializowana w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy o pracę (umowy o naukę zawodu), a czym innym skuteczność zobowiązania w świetle prawa ubezpieczeń społecznych. O ile pierwsza kwestia ma wyłącznie wymiar dowodowy, o tyle druga, stanowi punkt wyjścia do określenia sytuacji prawnej ubezpieczonego. Oznacza to, że nieprzedstawienie przez ubezpieczonego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy w celu nauki zawodu samoistnie nie przesądza o jej nieistnieniu. Co najwyżej może stanowić argument przemawiający za uznaniem, że strony nie realizowały określonej więzi prawnej. Nie jest jednak tak, że w ramach odtwarzania faktów miarodajnych dla rozstrzygnięcia niemożliwe jest przyjęcie, że młodocianego z zakładem pracy łączyła umowa o pracę (mimo że nie posiada on dokumentu potwierdzającego jej zawarcie, czy też umowy o naukę zawodu nigdy nie sporządzono na piśmie).

W przedmiotowej sprawie ubezpieczony nie przedłożył pisemnej umowy o naukę zawodu, jednakże wszechstronna analiza okoliczności faktycznych oraz zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż P. P. jako uczeń zawodu od 4.10.1963 r. do 16.12.1966 r. i z kontynuacji - stażysta do 31.07.1967 r. w Zakładzie (...) w S. faktycznie odbywał praktyczną naukę zawodu w zakładzie pracy, o której mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy. W tych okolicznościach powyższy okres uwzględniono w całości do stażu ubezpieczeniowego.

Drugi wnioskowany okres dotyczył pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, po zaprzestaniu pracy w Zakładzie (...) w S., a przed podjęciem kolejnego zatrudnienia 1 czerwca 1973 r.

Zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz.1270), przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1.01.1983 r., traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Wnioskodawca w toku niniejszego postępowania udowodnił, iż w okresie od 1.01.1968 r. do 31.05.1973 r. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze nie mniejszym niż cztery godziny dziennie w charakterze domownika, co pozwala na uzupełnienie stażu ubezpieczeniowego do wymaganych 25 lat zatrudnienia.

Pomimo nieuwzględnienia w całości wnioskowanych okresów, odwołujący wykazał 25 lat okresów składkowych i uzupełniających, tym samym spełnił wszystkie warunki do uzyskania emerytury w oparciu o wskazane regulacje.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w wyroku.